

Nezabydlovat se v pohodlí tradic

Nejvyšší představený dominikánského řádu BRUNO CADORÉ (nar. 1954) je sympatický Francouz, původním povoláním lékař, dnes sídlící v Římě. Před pár týdny navštívil i Českou republiku, aby poznal život místních řádových komunit.

Před šesti lety jste byl zvolen magistrem řádu dominikánů. Jaká byla vaše cesta mezi bratry kazatele?

Musím přiznat, že než jsem se stal dominikánem, moc jsem toho o nich nevěděl. Na konci sedmdesátých let jsem jako mladý lékař pracoval ve Štrasburku, kde mě oslovila místní komunita bratří. Podobně jako jiní mladí lidé jsem si tehdy kladl základní životní otázky – jako lékař jsem byl dennodenně konfrontován se životem a smrtí. A právě toto společenství – jejich život z evangelia plný otevřenosti, svobody, radosti a modlitby – mi ukázalo cestu do řádu.

Řekli byste, že právě tohle by mělo patřit k typickým rysům dominikánské spirituality?

Ano, společný život bratří nebo sester patří k základům dominikánské tradice a k jejich způsobu hlásání evangelia. Odtud vyrůstá specifikum našeho kázání. Svatý Dominik v tom následoval Ježíšův příklad – obklopil se nevelkou skupinou učedníků, s nimiž sdílel společný život, a začal s nimi kázat. Nepotřeboval k tomu žádnou nadstavbu. Nepotřeboval řešit náboženský charakter svého života, protože ten už byl dán samotným posláním. Dnes jsme v pokušení rozlišovat obsah a formu života. Myslíme si, že na to, abychom mohli působit jako kazatelé, musíme projít náročnou přípravou, vyškolení se, projít mnoha testy. Ježíš takhle neuvažoval. Povolal své učedníky, žil s nimi a poslal je hlásat radostnou zvěst. Stejně tak to dělal i svatý Dominik. Kázání je první způsob formace, nic dalšího není třeba.

Nakolik ale realita odpovídá ideálu? Máte možnost to z titulu svého „úřadu“ vůbec nějak ovlivnit?

Samozřejmě, že ideální to není nikdy. Uvedu jeden prostý, nicméně dost výstižný příklad ze samotného centra řádu, z kláštera u baziliky sv. Sabiny v Římě, kde nyní bydlím. Z Francie jsem byl zvyklý, že se velký důraz kladl na společnou modlitbu liturgie hodin, na úroveň zpěvu, včetně toho, že tato modlitba je většinou otevřená i pro ostatní věřící. Překvapilo mě tedy, že se bratři v Římě liturgii hodin nemodlili v bazilice, ale uvnitř kláštera. Trvalo dva roky, než se mi to podařilo změnit. Prý by stejně přišlo jen pár lidí... Ale podle mě je pro dominikána důležité, aby si uvědomil, že i kdyby přišel jen jeden člověk, měl by mít možnost setkat se s evangeliem, které máme hlásat. A my nesmíme žádnou příležitost promarnit.

Tento rok slaví váš řád osm set let od svého vzniku, což je důvod k bilancování. V jaké formě se řád momentálně nachází, kde roste a kde naopak upadá?

„Naše kázání není jen jednosměrná komunikace, servis vysílaný profesionály směrem k obyčejným lidem,“ říká v rozhovoru magistr řádu dominikánů Bruno Cadore OP. Snímek Norbert Schmidt

Lidé, kteří mi kladou podobné otázky, chtějí slyšet čísla – kolik je kde bratří a sester, jak se počty mění, zda klesají či stoupají. Podle mě ale tyto počty nejsou podstatné. Jestli řád roste, je podle mě dáno něčím jiným. Řád roste tam, kde bratři a sestry spojují své osudy s osudy ostatních lidí. To je pro mě to hlavní. A proto vidím růst i tam, kde je nás třeba jen hrstka. Například v Indii máme komunitu, která není nijak velká, ale kázání se skutečně spojuje s osudy těch nejchudších a nejubožejších. Podobné je to třeba i na Ukrajině. Máme tam sice také jedno krásné studijní centrum, ale vedle něj i malou komunitu ve velmi chudé oblasti, kde se bratři věnují dětem. Tam náš řád opravdu vzkvétá. Nebo i na Madagaskaru, kde dokonce nejsou ani žádní bratři, jen pár sester. Pouze jednou se tam na chvíli zastavili a kázali dva dominikáni a během roku se tam vytvořila skupina třiceti laických bratří – mladých lidí.

V čem je podle vás kázání dominikánů specifické, vždyť totéž by mohli dělat třeba jezuité nebo františkáni?

Podle mě nemohli. Specifikum našeho kázání spočívá totiž v tom, že sami bratři by se měli nechá-

vat kázáním proměňovat. Slovo, které hlásají, se k nim vrací skrze ty, k nimž směřuje, a mělo by je stále znovu obracet. Kázání není jen jednosměrná komunikace, servis vysílaný profesionály směrem k „obyčejným lidem“, ale je to proces, z něhož se ve skutečnosti stále rodí celá církev. To byla důležitá Dominikova intuice, že církev musí růst skrze kázání. Církev se stává tím, čím opravdu má být, teprve kázáním – ne kvůli své struktuře, starobylosti nebo reputaci. Ale tím, že se setkává s lidmi, mluví s nimi, studuje s nimi, vykládá s nimi slovo Boží a naslouchá jim.

Studium je ostatně také jedno z výrazných dominikánských charismat.

Ano, ale nemůže být samoúčelné. Člověk má troji schopnost: vztahu, citu a poznání – a to vše musí dát do služeb svého povolání. Dominikán by měl být schopen bratrského života, modlitby a také studia. V tom je obsažena Dominikova idea bratří, kteří žijí dohromady, spolu se modlí a studují. V dějinách řádu vidíme množství skvělých intelektuálů (přestože já to slovo nemám rád), kteří ale vždy vedli i bohatý bratrský a duchovní život. Vzpomínám si třeba na

Louise-Jacquese Bataillona, špičkového intelektuála, editora díla Tomáše Akvinského, který celý život věnoval každý týden určitý čas postiženým dětem. Pro něj to byla cesta, jak ukázat, že intelektuální schopnosti musí být chráněny před sebou samými, a to srdcem.

Jaký vidíte hlavní problém působení vašeho řádu v dnešní době?

Pomohu si příběhem z evangelia. Zoufalí učedníci cestou do Emauz potkají Pána. Ten s nimi hovoří, pak s nimi zajde do hostince a povečeří s nimi. Když jim pak zmizí, co udělají? Seberou se a jdou zpátky do Jeruzaléma, aby o té radostné novině vydali svědectví ostatním. Náš problém ale spočívá v tom, že zůstáváme s Ježíšem zabydleni v tom hostinci – zabráni do hovoru. Děláme zdánlivě bohu libé věci, ale chybí nám odvaha zvednout se a vyjít do ulic. Někdo nanejvýš čas od času vstane, jde ke dveřím a křikne ven: „Má o to taky někdo zájem?“ Ale to nestačí! Nemůžeme se zabydlovat v pohodlí našich tradic, musíme vyjít ven mezi lidi.

MARTIN BEDŘICH

První osmistovka aneb Hůř už bylo...

Jedna z knih otce Jeronýma, dnes již zesnulého mnicha z trapistickeho kláštera v Sept-Fons, nese název „Proč navždy trvá dlouho“. Osm set let není věčnost, ale také trvá docela dlouho.

Dobře to můžeme vidět, když se od data založení dominikánského řádu koukneme těch osm set let proti proudu času. Osm set let před tím, než svatý Dominik založil náš řád, žil ještě svatý Augustin, jehož řeholi zachováváme. Kdo se narodil osm set let před zrozením dominikánů, měl ještě velkou šanci prožít svůj život pod římskou císařskou korunou, neboť tato veleříše měla, byť rozdělená, existovat ještě dobrých šedesát let.

Osm set let působí ještě delším časem z pohledu rodinné historie. Můj nejstarší předek, jehož se podařilo vystopovat, pan Tobiáš Sehnal žil ve východ-

ních Čechách někdy v době třicetileté války tedy přibližně v polovině dominikánské osmistovky. Je to fascinující pocit pomyslet na své pokrevní předky, avšak ještě víc fascinující je číst *Životy bratří* (knihu vyprávějící o životě prvních dominikánských generací) a moci konstatovat, že už ve třináctém století řešili problémy velmi podobné těm našim.

Těch osm set let není nějaké abstraktní číslo, ale symfonie příběhů mnoha často velmi rozmanitých lidí, z nichž každý ovlivnil to, jak žijeme my dnes – jako společenství, ale také jako jednotlivci. Takže jsem potomek nejen závozníka v choceňském pivovaru, ale i světců a inkvizitorů – což se ne vždy nutně vylučuje, jak ukazuje život svatého Pia V., dominikána, který asi nejvíce ovlivnil dějiny lidstva a církve (svatý Dominik i Tomáš nechť prosím prominou).

Můžeme slavit v nevidané svobodě

Lze se také zamyslet, jak mohla vypadat jednotlivá předchozí výročí. Před sto lety muselo působit obzvlášť truchlivě, že se křesťanský svět

vzájemně zabíjel ve velkém a naši bratři stáli v uniformách polních kaplanů na obou stranách zákopů. O století dříve se řád sotva vzpamatovával z ran utržených osvícenstvím, Francouzskou revolucí a napoleonskými válkami – a asi ani sami bratři příliš nevěřili, že by mohl vydržet ještě další dvě století.

Kulatá oslava „pětistovky“ na počátku osmnáctého století mohla být jednou z těch mála radostných, kdežto čtyřstovka se odehrávala v předvečer třicetileté války a už ve stínu těch předešlých náboženských, zejména ve Francii. Tři sta let po založení řádu zase Martin Luther promýšlel své teze, jejichž vyhlášení mělo dát impulz k rozbití jednoty západního křesťanstva. Dvě stě let po svém vzniku mohli dominikáni asistovat trojzpapežství, které uzavřel až Kostnický koncil a během něhož byl sám řád rozdělen mezi stoupence jednotlivých papežů.

První stovka šlo oslavit v relativní pohodě, ovšem jak vidno z výše řečeného, byla to spíše výjimka a měli bychom si uvědomit, že v tomto ohledu jsou i nynější oslavy spíše výjimečné – od Filipín

až po Kolumbii můžeme slavit v nevidané svobodě a bezpečí.

Naše minulost je složitá, snad proto nám může posloužit jako poučení pro přítomnost, která je také komplikovaná. Dnes se v souvislosti s migrační vlnou hodně mluví o zachování a hájení evropských či křesťanských hodnot. K tomu si dovoluji jen malinký postřeh: Když se po Praze procházím v hábitu, zaslechnu občas roztodivné průpovídky (od „nevěsty“ po „svatého Mikuláše“), ovšem poslední dobou jsou nejčastější ty o „Hare Krišna“. To je hnůtí, které přišlo do Prahy dobré stovky let po nás a rozhodně nemá své zástupce mezi sochami zdobícími Karlův most (můžete na něm vidět hned tři svaté dominikány!).

Je otázka, či je to vina, že neznáme své kořeny či alespoň svou historii, ale rozhodně bych si přál, aby naše působení přispělo k tomu, že až se bude slavit za sto let, tak lidé potkávající v Praze na ulici dominikány budou vědět, o koho jde – ať už si o našich nástupcích či předchůdcích budou myslet cokoliv.

LUDVÍK GRUNDMAN OP